

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 10.09.2020

Saksnr: 20-087554MED-OTIR/03

Rettsens leder: Tingrettsdommer Kari Lunde

Meddommere:

Terje Grønli
May-Tove Kolev

Påtalemyndigheten

Politiadvokat Hans Petter Pedersen
Skurdal

mot

Grill AS

Advokat Alexander Schimmelpfennig
Nygaard

DOM

[redacted] Grill AS, org.nr. [redacted], forretningsadresse i Oslo.

Ved forelegg utferdiget av politimesteren i Oslo 19. mai 2020, som trer i stedet for tiltalebeslutning, jf. straffeprosessloven § 268, er [redacted] Grill AS satt under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av

Utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a

for forsettlig eller grovt uaktsomt å ha gjort bruk av en utlendings arbeidskraft når utlendingen ikke har nødvendig tillatelse etter loven

Grunnlag:

I perioden fra september 2018 frem til juni 2019 i [redacted] i Oslo hadde [redacted] Grill AS utlendingen [redacted] i arbeid for seg tiltross for at [redacted] [redacted] ikke hadde arbeidstillatelse i Norge.

Hovedforhandling ble holdt 31. august 2020. Siktete møtte ved daglig leder [redacted] og erkjente ikke straffeskyld etter forelegget som trer i stedet for tiltalebeslutning.

Retten mottok forklaring fra [redacted] og 3 vitner, og det ble foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboken.

Aktor la ned påstand om at siktete dømmes i samsvar med forelegget til bot på 250 000 kroner.

Forsvarer la ned påstand om at siktete frifinnes, subsidiært at siktete anses på mildeste måte.

Retten vurdering

Det følger av utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a at det er straffbart forsettlig eller grovt uaktsomt å gjøre bruk av en utlendings arbeidskraft når utlendingen ikke har nødvendig tillatelse etter loven. Forelegget i saken er utstedt til [redacted] Grill AS. Etter straffeloven § 27 «kan» et foretak straffes «når et straffebud er overtrådt av noen som handlet på vegne av et foretak. Det gjelder selv om ingen enkeltperson har utvist skyld...».

Selskapet [redacted] Grill AS ble stiftet [redacted] Selskapet har rundt [redacted] ansatte.

Det er bevist utover enhver rimelig tvil at utlendingen [redacted] ([redacted]) ikke hadde arbeidstillatelse i Norge i den perioden forelegget gjelder, og at hans arbeidskraft ble benyttet av [redacted] Grill i perioden som er angitt i forelegget.

Daglig leder [redacted], som også er eier av [redacted] Grill, har signert dokumentet «Tilbud om ekstrahjelp». Dette er en kontrakt om innleie av [redacted] fra Plog AS til [redacted] Grill, og er grunnlaget for at [redacted] Grill benyttet utlendingens arbeidskraft i den aktuelle perioden. [redacted] har ved signering av kontrakten utvilsomt handlet på vegne av selskapet.

Retten er etter dette ikke i tvil om at utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a, jf. straffeloven § 27, objektivt sett er overtrådt, noe som heller ikke er bestridt.

Skyldkravet i utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a er forsett eller grov uaktsomhet. Borgarting lagmannsrett har i (ikke rettskraftig) dom av 20. august 2020 – LB-2020-73382 – vurdert om det er et vilkår for idømmelse av foretaksstraff ved overtredelse av nevnte bestemmelse, at noen som handlet på vegne av selskapet har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt. Borgarting lagmannsrett har i den forbindelse vist til, og sluttet seg, til følgende fra Oslo tingretts dom av 16. januar 2020:

«Ut fra ordlyden i straffeloven § 27 første ledd første punktum er det tilstrekkelig for adgangen til å ilegge straffansvar at straffebudet objektivt sett er overtrådt. Det er også presisert i straffeloven § 27 første ledd annet punktum at adgangen til å straffe foretaket gjelder selv om ingen enkeltpersoner har utvist skyld. I forarbeidene til bestemmelsen fremgår det at straffansvaret er ment å være objektivt, jf. Ot.prp.nr.90 (2003–2004) punkt 17.5. Dette gjelder også der en bestemt enkeltperson har handlet på vegne av foretaket, jf. merknaden til straffeloven § 27 i Ot.prp.nr.90 (2003–2004). I juridisk teori er det tatt til orde for at et slikt objektivt ansvar ikke er forenlig med EMK artikkel 7, se blant annet Matningsdals kommentarer til straffeloven § 27 (elektronisk versjon på Juridika) og Jon Petter Rui i Tidsskrift for strafferett 2018 side 202-215, begge med henvisning til EMDs storkammeravgjørelse av 28. juni 2018 G.I.E.M. S.R.L. and others v. Italy (application number 1826/06). Justisdepartementet igangsatte i mai 2018 et revisjonsarbeid knyttet til blant annet foretaksstraffen. Et punkt i mandatet for utredningen gjelder evaluering av unntaket fra skyldkravet i straffeloven § 27 og vurdering av om det bør gjeninnføres et skyldkrav. Utredningen skal leveres til departementet 31. januar 2020.

Etter straffeloven § 27 «kan» et foretak straffes dersom vilkårene er oppfylt. Straffansvaret for foretak er følgelig ikke obligatorisk. Straffeloven § 28 regner opp momenter som det blant annet skal tas hensyn til ved avgjørelsen av om straff bør ilegges. I bokstav b er det vist til «lovbruddets grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld». Henvisningen til skyld ble vedtatt ved lov 19. juni 2009 nr. 74. I forarbeidene er det vist til at dette bidrar til å ivareta hensynene bak uskyldspresumsjonen i EMK artikkel 6 (2) og SP artikkel 14 (2), se merknaden til bestemmelsen i Ot.prp.nr.22 (2008–2009).

Retten legger til grunn at det i et tilfelle som det foreliggende hvor det er klart identifisert hvem som har utført den ansvarsbetingende handlingen, normalt vil være av avgjørende betydning for at foretaket skal straffes, at personen har utvist slik subjektiv skyld som kreves i den straffebestemmelsen som er overtrådt.»

Straffansvaret for foretak er ikke obligatorisk, jf. sitatet ovenfor. Som det vil fremgå nedenfor, anser retten, basert på de konkrete omstendighetene i vår sak, at det ikke bør illegges foretaksstraff. Retten finner det derfor ikke nødvendig å ta stilling til om det er et vilkår for å idømme foretaksstraff i vår sak at noen som har handlet på vegne av foretaket har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt.

Det er opplyst at [ ] kom til Norge i [ ] som kvoteflyktning fra Irak. Han fikk norsk statsborgerskap i 1999. Han var i 2017 tilbake i Norge etter flere års jobbing i [ ] og stiftet da selskapet [ ] Grill AS. Han hadde tidligere drevet lignende virksomhet.

[ ] forklarte at lokalene i andre etasje ble bygget om i forbindelse med endring [ ] Grills konsept. Det ble da behov for litt ekstra hjelp med vasking noen timer i uken. Han forhørte seg rundt. Ingen meldte interesse for en slik stilling. Han fikk telefonnummeret til bemanningsbyrået Plog AS. [ ] forklarte at han ikke kjente til Plog AS; han fikk opplyst at dette var et bemanningsfirma for småjobber. Han snakket én gang med Arne Viste i Plog AS, som sa at det var et bemanningsbyrå. Ifølge [ ] opplyste ikke Arne Viste om at han hjalp utlendinger uten arbeidstillatelse med å få jobb. [ ] kjente ikke til at [ ] ikke hadde arbeidstillatelse, og forklarte at han føler seg lurt.

Arne Vistes forklaring understøtter [ ] forklaring om manglende kjennskap til Plog AS og Arne Vistes virksomhet med arbeid til utlendinger uten arbeidstillatelse. Arne Viste forklarte at Plog AS har to typer kunder; en type kunder som vil hjelpe asylsøkere og bidra i hans humanitære prosjekt med å gi asylsøkere arbeid, og en annen type kunder som bare vil ha hjelp til å skaffe arbeidskraft. Viste forklarte at [ ] Grill var i sistnevnte kategori. Ifølge Viste opplyste han ikke disse kundene om sitt humanitære prosjekt.

[ ] Grill har i ettertid anmeldt Plog AS for brudd på utlendingsloven § 108 ved å bruke arbeidskraften til utlending som «etter politiets rettssyn» ikke hadde nødvendig arbeidstillatelse. Anmeldelsen viser til forelegget som er gitt til [ ] Grill, og «påtalemyndigheten [bes] ta dette opp med arbeidsgiver Plog AS og Arne Viste som er ansvarlige for arbeidsforholdet og arbeidstillatelsen datert 22.02.2018». Sør-Vest politidistrikt henla saken 18. august 2020 på kode 200 – «foretaksstraff anses ikke hensiktsmessig». Etter det opplyste har politiet etter henleggelsen anmeldt Plog AS for det samme forholdet.

Retten legger til grunn [ ] forklaring om at han ikke hadde kjennskap til Arne Viste eller Plog AS utover at Plog AS var et bemanningsbyrå. Retten legger videre til grunn [ ] forklaring om at han ikke kjente til at [ ] ikke hadde arbeidstillatelse. [ ] har dermed ikke forsettlig overtrådt utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a.

Spørsmålet er så om [ ] har utvist uaktsomhet med hensyn til om [ ] hadde arbeidstillatelse. Uaktsomhet er i straffeloven § 23 definert som at man handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område og ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides. Uaktsomheten er grov dersom handlingen er svært klanderverdig og det er grunnlag for sterk bebreidelse.

Ved vurderingen legger retten vesentlig vekt på at [ ] Grill leide inn arbeidstakeren fra bemanningsforetaket Plog AS, som var arbeidstakerens arbeidsgiver. Retten viser til «*Tilbud om ekstrahjelp*» av 18. august 2019, signert av Plog AS som leverandør og [ ] Grill som kunde. Retten viser videre til «*Arbeidskontrakt*» av 18. august 2019 mellom [ ] som arbeidstaker og Plog AS som arbeidsgiver. Det er dermed i utgangspunktet Plog AS som har ansvaret for at [ ] innehadde nødvendige tillatelser. Retten viser i den forbindelse til fremlagt veiledning fra Arbeidstilsynet om innleie. Der fremgår følgende:

«Det er utleievirksomheten som er arbeidsgiver og har arbeidsgiveransvaret. Dette innebærer blant annet at den utleide skal ha skriftlig arbeidsavtale med utleievirksomheten. Den utleide arbeidstakeren har det stillingsvern som følger av arbeidsmiljøloven, og utleievirksomheten er ansvarlig for utbetaling av lønn og andre ytelser som følger av arbeidsavtalen til den utleide»

Videre viser retten til fremlagt artikkel fra NHO om innleie av utenlandsk arbeidskraft, der følgende fremgår:

«Det er arbeidsgiver som har ansvar for at arbeids- og oppholdstillatelsen er i orden, og som innleier [...] trenger du derfor ikke forholde deg til arbeidskraftens nasjonalitet.»

Denne ansvarsfordelingen reflekteres i nevnte «*Tilbud om ekstrahjelp*» av 18. august 2019, første og andre avsnitt:

«Plog AS tilbyr arbeidskraft til å dekke kundes behov for ekstrahjelp / ringevikar.

Plog AS er registrert bemanningsforetak, og tar arbeidsgiveransvaret. Plog AS har det fulle og hele ansvaret for arbeidstillatelse og rapportering og betaling av skatt og avgifter.»

Ettersom det er arbeidsgiver som har ansvar for at arbeids- og oppholdstillatelse er i orden, er det i utgangspunktet ikke uaktsomt at [ ] ikke undersøkte om den innleide har arbeidstillatelse.

Spørsmålet er om dette stiller seg annerledes fordi [ ] også mottok et tredje dokument i forbindelse med innleie av [ ]. Dokumentet har overskriften «*Arbeidstillatelse*

til [redacted], er datert 22. februar 2018 og signert av Arne Viste.
Dokumentet har Plog AS sin logo på dokumentet. Følgende fremgår av dokumentet:

«Det vises til Menneskerettsloven Vedlegg 4 Artikkel 6, vedtatt av Stortinget i 1999:
«Konvensjonspartene anerkjenner retten til arbeid, som omfatter mulighet for enhver til å tjene sitt levebrød ved arbeid som han fritt har valgt eller godtatt; og skal treffe de nødvendige tiltak for å trygge denne rettighet.»

Dersom noen ikke anerkjenner lovligheten av denne arbeidstillatelse hjemlet i Menneskerettslov vil de bryte med Menneskerettsloven Vedlegg 4 innledende bestemmelse:

«... det enkelte mennesket har plikt til å arbeide for at de rettigheter som anerkjennes i denne konvensjon, fremmes og overholdes, idet det enkelte menneske har forpliktelser overfor andre mennesker og overfor det samfunn det tilhører...»

Det vises også til Grunnloven §110, slik den ble vedtatt av Stortinget i 2014:
«Statens myndigheter skal legge forholdene til rette for at ethvert arbeidsdyktig menneske kan tjene til livets opphold ved arbeid eller næring.»

Dersom en representant for statens myndigheter ikke anerkjenner lovligheten av denne arbeidstillatelse hjemlet i Grunnlov vil de bryte med forarbeidet til Grunnloven §110 som sier:

«... de som velges til Stortinget eller får myndighet i staten blir forpliktet til å realisere Grunnlovens pålegg. Deri ligger en større realitet og et dypere alvor enn de mer generelle løfter politikerne avlegger i sine programmer. Det kan ikke vedtas lover eller treffes disposisjoner som åpenbart og bevisst hindrer eller vanskeliggjør realiseringen av Grunnlovens pålegg.»

Mer info omkring den juridisk uavklarte situasjonen finner du på www.dyktige.no.

KOMMENTAR: Denne arbeidstillatelse er gitt for å sikre retten til arbeide for mennesker som er bosatt i Norge, deriblant ikke-returnerbare flyktninger. Denne arbeidstillatelse danner ikke grunnlag for oppholdstillatelse etter Utlendingslovens §23 og §24. Slik arbeidstillatelse må søkes hos politiet, og innvilges av dem.

Med hjemmel som beskrevet over innvilges [redacted], DUF-nr. [redacted], arbeidstillatelse i Norge. Tillatelsen gjelder så lenge han/hun oppholder seg i riket.»

[redacted] forklarte at han hadde mye å gjøre, trengte ekstrahjelp, og stolte på bemanningsbyrået, og at han derfor bare så raskt på dokumentene. Han forsto ikke innholdet av det ovennevnte dokumentet. Han så Plog AS sin logo på dokumentet. [redacted] forklarte at han ikke ville leid inn [redacted] til å jobbe i [redacted] Grill hvis han hadde mistenkt at [redacted] ikke hadde arbeidstillatelse.

Retten legger [redacted] forklaring til grunn.

Ved vurderingen av om [ ] har opptrådt uaktsomt, er det av betydning at han kom til Norge som flyktning, slik at han har selv erfaring med arbeidstillatelse fra UDI før han ble norsk statsborger i 1999. Videre er det opplyst at flere av de ansatte i [ ] Grill er utlendinger med arbeidstillatelse fra UDI. [ ] er dermed godt kjent med at det er UDI som gir arbeidstillatelse. Retten finner at [ ] i noen grad kan bebreides at han ikke brukte mer tid på å forstå hva dokumentet om arbeidstillatelse betydde, men anser at hans opptreden ligger i nedre sjikt av uaktsom opptreden i og med at bemanningsbyrået er arbeidstakerens arbeidsgiver med ansvar for at nødvendige tillatelser er på plass.

Retten er ikke enig med påtalemyndigheten i at det var uaktsomt av [ ] at han ikke gikk inn på en lenke til dyktige.no som lå ved eposten fra Plog AS ved oversendelse av dokumenter.

Hvorvidt foretaksstraff skal idømmes beror på en skjønnsmessig vurdering av en rekke momenter, der de viktigste er listet opp i straffeloven § 28. Retten har ved vurderingen lagt vekt på følgende momenter:

Allmennpreventive hensyn tilsier foretaksstraff ved bruk av ulovlig arbeidskraft, jf. HR-2010-1612-A avsnitt 12-15.

Forarbeidene uttaler at *«graden av skyld skal ha betydning for spørsmålet om det bør ilegges foretaksstraff i den enkelte sak. Dette vil inngå som en del av en bredere helhetsvurdering av spørsmålet, der omstendighetene omkring overtredelsen og de forhold som har lagt til rette for den, vil stå sentralt.»*, jf. Ot.prp.nr.90 (2003-2004) side 242. I Riksadvokatens rundskriv av 30. september 2015, uttales at utvist skyld bør tillegges stor vekt i vurderingen av om foretaksstraff bør ilegges.

Etter rettens syn ligger som nevnt [ ] opptreden i nedre sjikt av simpel uaktsomhet. Retten legger stor vekt på at det kun foreligger liten grad av skyld. Retten vil for øvrig bemerke at flere ansatte i [ ] Grill er utenlandske statsborgere. [ ] opplyste at han alltid spør om arbeidstillatelse, og retten legger til grunn at alle som er ansatt i [ ] Grill har arbeidstillatelse. [ ] var ikke ansatt i [ ] Grill, men innleid fra bemanningsbyrå som har ansvaret for at arbeidstakeren har de nødvendige tillatelser, herunder arbeidstillatelse.

Retten anser at saksforholdet i vår sak skiller seg vesentlig fra saksforholdet i Borgarting lagmannsretts dom i LB-2020-73382. Mens vår sak gjelder innleie av ekstrahjelp for vasking noen timer enkelte dager i uken, gjaldt lagmannsrettens sak ansettelse av daglig leder uten arbeidstillatelse i et selskap med få ansatte; utlendingen innehadde altså en helt sentral stilling i selskapet i lagmannsrettens sak.

Ut fra bevisførselen er det ikke sannsynlig at [ ] jobbet lenger enn den perioden forelegget gjelder. I denne perioden på cirka 9 måneder har han jobbet noen timer enkelte dager i uken, til sammen rundt 1,5 månedesverk. Han leverte timelister, og fikk betalt avtalt timelønn på 160 kroner per time fra bemanningsbyrået. Retten har ingen holdepunkter for [ ] ble utnyttet eller behandlet på en uakseptabel måte.

Bemanningsbyrået fakturerte [ ] Grill hver måned for antall arbeidstimer basert på avtalt timelønn, men med 41,3 % påslag (226,08 kroner/time ekskl. mva.) som i henhold til kontrakten med bemanningsbyrøet skulle dekke arbeidsgiveravgift, feriepenger, sosiale kostnader, obligatorisk tjenestepensjon og administrasjon. Retten kan dermed ikke se at [ ] Grill har tjent på lovbruddet.

Etter en skjønnsmessig helhetsvurdering av de ovennevnte momentene har retten kommet til at foretaksstraff ikke skal idømmes.

[ ] Grill frifinnes.

Dommen er enstemmig.

DOMSSLUTNING

[ ] Grill AS, org.nr. [ ], frifinnes.

****

Forkynning

Dommen forkynnes for [ ] Grill AS ved at dommen sendes selskapets forsvarer, advokat Alexander Schimmelpfennig Nygaard, som har samtykket til å ta imot forkynning på [ ] Grill AS' vegne. Dersom mottakskvittering ikke er innsendt retten innen en uke etter angitt forkynningstidspunkt, vil dommen bli sendt politiet ved aktor for forkynning ved stevnevitne. Vedlagt dommen følger "Veiledning til domfelte i tingretten", opplysning om når dommen anses forkynt og opplysning om ankefrist.

****

Jeg bekrefter at rettens øvrige medlemmer har godkjent avgjørelsens innhold, jf. midlertidig lov om tilpasninger i prosessregelverket som følge av utbruddet av covid-19 mv. § 8 andre ledd.

Retten hevet

Kari Lunde

Terje Grønli

May-Tove Kolev

VEILEDNING TIL DOMFELTE I TINGRETTE

Du kan anke dommen i tingretten

Du har rett til å anke over en dom i tingretten. Du må i så fall anke innen to uker fra den dagen dommen er avsagt eller forkynt (gjort kjent) for deg. Du må innen den samme fristen opplyse om du krever ny behandling av andre krav du er idømt, for eksempel erstatning. Det er lagmannsretten som behandler anker over avgjørelser i tingretten.

Hva kan du anke over?

Du kan anke over

- beisvurderingen under skyldspørsmålet, hvis du mener kravene for straff ikke er oppfylt
- lovanvendelsen under skyldspørsmålet, hvis du mener loven er tolket feil
- utmålingen av straffen
- erstatning, inndragning, tap av førerrett eller lignende
- feil ved saksbehandlingen

Når kan lagmannsretten nekte å behandle anken?

Lagmannsretten kan nekte å behandle anken hvis retten kommer til at det er klart at dommen ikke vil bli endret. Hvis saken gjelder en forbrytelse som kan føre til fengsel i mer enn seks år, vil lagmannsretten vanligvis behandle anken. Lagmannsretten kan likevel nekte å behandle anken hvis den gjelder et spørsmål av mindre betydning, eller hvis det ellers ikke er grunn til å fremme anken.

I noen saker vil anken bare bli behandlet hvis særlige grunner taler for det. Det gjelder hvis påtalemyndigheten ikke har bedt om, eller du ikke er idømt, en annen reaksjon enn bot, inndragning eller tap av retten til å føre motorvogn.

Du får oppnevnt forsvarer

Hvis anken blir fremmet for retten, får du oppnevnt en forsvarer som betales av det offentlige. Dersom du ønsker en bestemt forsvarer, bør du opplyse om det samtidig med anken eller så snart som mulig senere.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne:

- hvilken dom du anker over, og om anken gjelder hele dommen eller bare enkelte tiltaleposter
- om anken gjelder saksbehandlingen, bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, lovanvendelsen under skyldspørsmålet, eller avgjørelsen om straff
- hvilke feil du mener har skjedd - når anken gjelder saksbehandlingen
- om anken gjelder inndragning
- om du krever ny behandling av erstatningskrav eller andre krav som er nevnt i straffeprosessloven § 3

Videre bør du nevne:

- nye bevis som du vil legge fram
- endringen du ønsker
- hvilke feil anken gjelder, ved anke over lovanvendelsen

Hvis du krever ny behandling av krav i straffeprosessloven § 3, må du oppgi:

- om anken gjelder hele avgjørelsen
- det resultat du krever
- de feilene du mener har skjedd
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- bevisene som vil bli ført

Hvordan anker du?

Du kan sette fram ankeerklæringen skriftlig eller muntlig for den tingretten som har avsagt dommen, eller for påtalemyndigheten (for eksempel statsadvokaten eller politiet). Hvis du er varetektsfengslet, kan du også sette fram anken for tilsatte i fengselet.

Forsvareren eller en annen advokat kan gi råd om hvorvidt du bør anke, og eventuelt hjelpe deg med å skrive anken. Du kan også få hjelp til å skrive anken hos tingretten, hos påtalemyndigheten eller hos tilsatte i fengselet. I alle tilfelle må du selv underskrive anken.

Var du ikke til stede under hovedforhandlingen?

Hvis du er domfelt uten å ha vært til stede under hovedforhandlingen, kan du be om at saken blir behandlet på nytt. For å kunne få ny behandling på grunn av møtefravær må du gjøre det sannsynlig at du hadde gyldig fravær, og at du ikke kan bebreides for at du ikke meldte fra i tide. Du må sette fram kravet for tingretten eller påtalemyndigheten innen to uker fra dommer er forkynt.

Tidspunktet for soning

Dersom du er idømt fengselsstraff og har særlige ønsker om tidspunktet for soningen av denne, må du henvende deg til Kriminalomsorgen. Du vil få pålegg av Kriminalomsorgen om å møte til fastsatt tid og sted for soning av fengselsstraffen.

Soning i eget hjem

Dersom du har fått en dom på under fire måneder ubetinget fengselsstraff, kan du allerede nå søke Kriminalomsorgen om å få sone den i eget hjem med elektronisk kontroll (fotlenke) (straffegjennomføringsloven § 16.2). Kriminalomsorgen vurderer om du oppfyller kravene for en slik soningsform.

Soning i institusjon

Dersom du har fått en dom på under ett år ubetinget fengselsstraff kan du allerede nå søke Kriminalomsorgen om å få sone den i en institusjon for behandling av avhengighet eller psykiske lidelser, spesielle former for omsorg eller attføring (straffegjennomføringsloven § 12). Kriminalomsorgen vurderer om du oppfyller kravene for en slik soningsform.

Betinget fengselsstraff

Dersom du er idømt betinget fengselsstraff, betyr det at soningen er utsatt i en prøvetid. Grunnvilkåret ved betinget dom er at du ikke begår noen ny straffbar handling i prøvetiden. Det kan være fastsatt andre vilkår i dommen. Hvis du begår en straffbar handling i prøvetiden, kan retten gi en samlet dom for begge handlingene eller særskilt dom for den nye handlingen. Hvis du bryter fastsatte vilkår, kan retten bestemme at fengselsstraffen helt eller delvis skal sones.

Samfunnsstraff

Dersom du er idømt samfunnsstraff, vil det si at du er pålagt å utføre samfunnsnyttig tjeneste, delta i program eller andre tiltak utarbeidet av Kriminalomsorgen i så mange timer som retten har bestemt. Samfunnsstraffen kan også inneholde forbud mot kontakt med bestemte personer. Kriminalomsorgen bestemmer når og hvordan straffen skal gjennomføres. Hvis du begår en ny straffbar handling før samfunnsstraffen er gjennomført, eller hvis du ikke utfører samfunnsstraffen, kan retten bestemme at du må sone i fengsel i stedet.

Ungdomsstraff

Dersom du er idømt ungdomsstraff, sendes saken til Konfliktrådet. Konfliktrådet vil innkalle til et stormøte der det skal utarbeides en ungdomsplan. Blir man ikke enige om en ungdomsplan, sendes saken tilbake til domstolen som avgjør om hele eller deler av den betingede straffen skal sones. Hvis du begår en ny straffbar handling før ungdomsstraffen er gjennomført, eller hvis du bryter vilkårene satt i ungdomsplanen, kan retten bestemme at du må sone i fengsel i stedet.

Bot

Hvis en bot ikke blir betalt til fastsatt tid, vil den bli innkrevet av Statens Innkrevingssentral ved trekk i lønn eller annen tvangsinnkreving. Lykkes ikke det, må du sone i fengsel.

Nærmere informasjon om ulike soningsformer og vilkårene for dette finnes på www.kriminalomsorgen.no.